

V. Lang
Tammepuiestee 5
Tartu

Jlhub kolmapäeviti

Õpilasteleht

Toimetus ja talitus: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve
nr. 2188

Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.
Kuulutused: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 24 (10)

7. märtsil 1934. a.

II aastakäik

Ülesannete lahenduste võistlus

Tänases „Õpilastelehes“ leiduvate ülesannete lahendajate vahel loositakse välja suuremal hulgal raamatuid ja muid auhindu.

Lahendusi võib saata 21. III. s. a.

Tingimata juure lisada lehe viimasel küljel leiduv kupong täidetult. Saadetuses peab olema vähemalt 2 suurema ülesande õiget lahendust.

KUMBLUSSEEP

A. FREDERHING, TARTUS

Raadiolained.

Väike raadioveste.

II

Eelmises vestluses kuulsime, kuidas raadiolained väikeste välgukeste näol õhku saadetakse, kus nad edasi kanduvad igale poole just niisama, nagu laienevad rõngad veepinnal (ja ka vee sees), kui me kivi vette viskame. Me ütlesime, et kala vees on see olevus, kes vee liikumise, kivi tekitatud laine tuse oma kehaga vastu võtab.

Nüüd aga tekib küsimus: kui väikesed saatejaamast saadetakse välgukesed täidavad kivi aset, kes või mis on siis võrreldav kalaga,

kes, kui ta saaks rääkida, teile täpselt võiks ütelda, mitu laine tõeget ta tundis vastavalt vett liikuma panevatele tõegetele, mida meie silmad küll ei näinud, millistest me aga teame, et nad on olemas.

Kala aset täitva vastuvõtja, raadiolaine vastuvõtja ehitas Prantsuse teadlane Branly. Nagu raadiolained on sünnitatud elektri abil, nii saab neid ka vastu võtta elektri abil. Branly tuli mõttele ehitada väike aparaat, mida ta nimetas detektoriks ja mis oskas registreerida laineid samasuguses järjekorras ja pikkuses, nagu nad välja saadetakse. Branly aparaati täiendati hiljem, põhimõte aga jäi püsima sellisena, nagu selle oli leiutanud Branly.

Et paremini mõista niisuguse vastuvõtteaparaadi, detektori, tegevust, tuleb veidi teada elektrivoolu omadusi. Elektrivool liigub juhtmeid mööda, nendeks on enamasti vasktraadid, samuti nagu liigub vesi toru mööda.

Kui vesi kanalisatsiooni torudes liikudes ühes kohas ära külmaks, jääks muutudes, paneks see kogu torustikus vee liikumise, voolu

Koolid, koolikooperatiivid ja õpilased!

**Raamatuköitmis-,
karbi- ja trükitöid**

laske teha 1921. a. asutatud

O.-ü. „WÕIME“

raamatuköitmis-, karbi- ja trükitööstuses

Tallinnas, Estonia pst. 17 (Gorbatschevi majas)

Kõnetraat 455-58

Suuremate tellimiste puhul **koolidele hinnaalandus**

Kiire ja asjatundlik
tellimiste täitmine
:: Odavad hinnad ::

seisma. Vesi ei hakka voolama enne, kui takistus kõrvaldatakse jää sulatamise teel. Samuti kui elektrijuhtmetesse juhtub halb kontakt, tõkestub vool. Ta liigub aga otsekohe jälle, kui takistus mingil teel kõrvaldatakse.

Võttes aluseks selle äratundmise, asetab Branly elektrivoolu peent metallitolmu (näiteks klaaskesta kogutud), et sellega takistada voolu liikumist. Seda tehes ta avastas, et kui metallitolmu sisaldav klaastuub asub elektrilaine liikumise teel, need lained teda läbistades muudavad metallitolmu heaks elektri edasiandjaks ja et seega vool selle tuubi läbistab. See nähe on võrreldav eeltoodud jääsulamisega, mida põhjustab soojusekiirte mõju.

Detektori kristalli toime on samasugune, kui eelmainitud metallitolmu oma, moodustades halva kontakti, mis aga saab heaks niipea, kui seda läbistavad lained.

Et aga õhus liikuvaid laineid kinni püüda, selleks on vaja veel midagi. Nagu piksevarras välgu õhust endale tõmbab ja ta maasse saates kahjutuks teeb, nii püüab antenn õhust kinni selles liikuvad lühemad või pikemad elektrilained ja pakub neile võimalust, mugavat teed, kui nõnda võiks ütelda, edasiminekuks, kadumiseks välgu kombel. Enne aga, kui need lained sinna jõuavad, peavad nad läbistama tinakristalli ja selle muutma heaks edasisaatjaks raadio vastuvõttele jaama kuulamisaparaati. Hiljem, siis, kui nad juba on ära tarvitatud, võivad nad kaduda maapinda...

Nii saab kergesti mõistetavaks, kuidas teatud mõõtudega laineid

Uudiseid kodumaalt ja laiaast maailmast.

„Suur inventuur“ kogu Eestis.
Rahvaloendus 1. märtsil.

Kui mõnikord peremees oma majapidamises kõik asjad, või kaupmees kõik kaubad viimaseni kirja paneb, siis öeldakse, et ta teeb inventuuri. Niisugune üleriigiline inimeste inventuur kestis meil paar päeva ja lõppes 1. märtsil. Selle ajaga pandi Eestis kirja kõik inimesed, vanad ja noored, linnas ja maal.

Igal loendajal tuli üles kirjutada umbes 100 hinge, nii et üle riigi oli rahvaloendus üle 18.000 loendaja. Nad käisid läbi kõik talud, linnades kõik majad ja korterid.

Ei jäetud läbi vaatamata ka niisuguseid kohti Tallinna ümbruses, kus heinaküünides sageli ööbivad kodutud inimesed. Sinna tuli rahvaloendajail minna politsei saatel ja sealt leitigi mitu kodanikku, kellest kaks nimetas end „ameti“ järgi hulguseks, teine lisas veel juurde: „Kõrvalamet — sadamatöölise“. Nii see kirjutatigi loenduslehtedele.

Kuigi ajalehtedest pidi teada olema, et 26. veebruari ja 1. märtsi vahel rahvaloendaja majja tuleb, oli see nii mõnelegi ootamatuseks ja loendajad mõnes kohas tabasid inimesi üllatavalt töölt. Nii näi-

välja saates neid samas mõõdus saab kinni püüda ja tagasi muuta häälteks. See ongi raadio saladus, mis aga nüüd enam pole saladuseks.

teks aeti paaris kohas hoogsalt „puskarit“, kui rahvaloendaja sisse astus. Kuid „kõrvalametina“ seda siiski üles ei kirjutatud. Mõnel pool ei tahetud loendajaid sisse lasta: kardeti, et pärast üleskirjutamist uusi makse tuleb.

Kõiki kodanikke siiski üles ei leitud, kuigi loendati ka raudteerongides. Loendajad käisid küll linnas mõnd korterit „loendamas“ viis-kuus, isegi kümme kord, aga ikka ei leitud peremeest kodus olevat. Arvatakse, et loendajate silmi ei puutunud umbes 1000 inimest.

Kuid üldiselt õnnestus „inventuur“ hästi, ja loenduslehed täideti korralikult. Nüüd saame varsti teada, kui palju õieti on elanikke Eestis üldse ja üksikuis linnades, valdades eraldi.

Haruldane kirjakandja.

Maal ei ole harulduseks, et kui naabrid on endi vahel sõbralikud, siis ka nende koerad on sõbrad ja külastavad üksteist. Võrumaal juhtus hiljuti väga kena lugu. Parajasti sellal, kui talus oli naabrikoer, oli tarvis sellele naabrile, kes elas umbes kilomeetri kaugusel, sõnumik kirjaga saata. Taluperemees tuli heale mõttele: ta sidus kirja naabri koerale kaela ja saatis selle minema. Tark koer taipas, mis tal vaja teha, ja pistis kohe jooksma koju poole. Teel vastutulijale mehele, kes tahtis koera peatada, vaadata, mis tal kaelas, näitas koer urisedes hambaid ega lasknud kirja puutuda. Varsti oli-

Õpilased!

Paluge oma vanemaid, et nad sõlmiks Teie kasuks hooldamis- või õpperahakindlustuse.

Vanemad!

Kohasem kink õpilasele on hooldamiskindlustuse poliis. Sellega kindlust. oma lapsele mureta tuleviku.

Teateid saab „Opilaslehe“ talitusest kui ka igast kindlustusseltsist.

gi koer kodus ja kiri selle käes, kellele kiri oli adresseeritud. Muidugi olid kirjasaatja ja kirja saaja väga rahul kiire kirjakandjaga.

Ööbikul tuleb laulda ringhäälingus.

Tallinna ligidal on ilus väljasõidu- ja jalutuskoht Pirital, kus kevadel laulab rohkesti ööbikuid. Pirita Edendamise Seltsi) nii nimetatakse seltsi, kes hoolitseb Pirita korra ja ilu eest) tegelased tahavad teha „Raadioringhäälingule“ ettepaneku — võtta kevadel saatekavva ka ööbikulaulu, sest igapäevased grammofonipalad on igavad. Ööbik on muidugi suur laulumeister, aga vaevalt ta tuleb tellimise

peale mikrofonit ette laulma. Et tema laulu siiski mikrofoniga tabada, tahetakse mikrofonid põõsastesse nähtamatult üles seada, siis jääks ainult valvata, millal algab ööbiku „aaria“: „Laik tüdruk, laisk tüdruk! Too piits, too piits!“, ja kohe teatada telefoni teel „Ringhäälingule“, et ta oma hariliku saatekava katkestaks ja edasi annaks kõigile raadiokuulajale eesti ööbiku laulu. Ootame huviga ööbiku esinemist.

150 a. tagasi tehti esimene sõit õhupalliga.

4. märtsil 1784 õnnestus prantslasele Nicolas Blanchard'ile (nikola blansaar'ile) esimene pikem lend õhupallil. Sõit kestis mitu tundi ja oli tol ajal suuremaks imeks, kui meie päevil Zeppelinid sõidud Ameerikasse ja tagasi või kui Piccard'i ja venelaste kuulsad stratosfäärilennud. Enne Blanchard'i oli ettevõtetud ainult lühikesi õhkutõusmisi. Järgmisel aastal sooritas Blanchard juba päris „ookeanilennu“ — lendas esimesena oma õhupalliga üle Inglise kaanali Prantsusmaalt Inglismaale.

Lugu kuningas Mzabist.

Prantsuse naljajutuke.

Tunnete vast kuningas Mzabi? Maailmas on ju vähe veel järele jäänud kuningaid.

Mina teda ise küll ei tunne, olen aga temast kuulnud kena lookese, mille teile tahan siin edasi jutustada.

Kuningas Mzab valitseb Kassuli riiki ja teate ju, et Kassulis kuid nimetatakse mitte nende tavaliste nimedega: jaanuar, veebruar, märts jne., vaid igal kuul on oma looma nimi. Nii on esimene kuu aastast tiigri kuu, teine leopardi kuu, kolmas ahvi kuu, neljas elevandi kuu ja nõnda edasi.

Kuningas Mzab ise pühitseb oma sünnipäeva hiirekuu esimesel kuupäeval.

Ükskord, kui viljasaak Kassuli riigis oli olnud eriti hea, otsustasid riigi elanikud oma kuningale teha kingituse.

„Ta on tubli mees“, ütlesid nad, „ja valitseb hästi oma riiki. Me peame temale osutama tänulikkust. Väike mälestuse teeb temale kindlasti rõõmu.“

Kingituse valik tekitas suuri mõtetevahetusi. Keegi soovitas kinkida kõrge torukübara aukübaraks, teised aga arvasid, et sobivam oleks turuplatsile püstitada kuninga kuju kookuspähklist; oli ka neid, kes soovitasid välismaalt tellida väike raudtee ja leidus neidki, kes tahtsid kuningale kinkida paar uhkeid kingi. Peab tead-

ma, et Kassuli kuningriigis on üldse 780 elanikku, mispärast käimist seal tuleb ette väga vähe.

„Ei“, ütles viimaks vanim Mzabi alamaist. „Kuningas Mzab on sündinud hiirekuul. Kingime temale lihtsalt hõbedase hiire: kink teeb temale kindlasti rõõmu, samuti kui meie leidlikkus.“

Idee oli tõesti kena: igauks mööndas seda. Naaberriigi parima kullasepa juurest telliti hõbedane hiir loomulikus suuruses ja kui kätte jõudis tähtis päev, läks saatkond riigi kõrge valitseja juure kinki truualamlikult kätte viima.

Kuningas Mzab kuulatas oma suurele valitsemisoskusele pühendatud kiidukõnet, mida saatkonna esimees pidas pisarsilmi ja kui temale annetati hõbedane hiir loomulikus suuruses, ei suutnud ta alla suruda oma liigutust ning tänulikkust. Ta saatis kannupoisi otsekohe kutsuma oma ema, vana kuninganna Mzabi.

Kuninganna Mzab, kes oli praktiline ja isegi veidi ka kidsi inimene, vaatas veidi aega hõbedast hiirt ja ulatas ta siis tagasi kuninga kätte kurva, isegi meeleheitliku liigutusega:

„Ah, mu poeg“, ütles ta, „misugune õnnetus! Milline õnnetus!... Kui sa ometi oleks taibanud sündida elevandikuul!“

Noorte looming.

Saime järgmisesisulise kirja, mis me ühes saatja „romaaniga“ ära toome. Jätame autori kirjaviisi ka muutmata, et asi igapidi oleks korralik. Vast on „Õpilaslase“ noored sõbrad on kenad ja saavad meile oma arvamised selle jutu — ja ka kirja — kohta. Arvustustest toome paremad ära.

Lugupeetud „Õpilaslase“.

Palun mind vastu võtta jutukirjutajaks. Eelistan juttusid ja olen koolis saavutanud häid tagajärgi ja auhindu. Olen H. K. 6. kl. algk. V. kl. õpilane. Siis saatke raha ära. Siis tellin õpilaslase. Ja kui Teie vastate midagi õpilaslasele, siis vastake varju nimega Redis. See on mu juttude ja laulude varjunimi. Minu õige nimi on... Kui rahuldate minu palve, siis olen ma väga rõõmus. Jätkan siis juttude ja laulude kirjutamist. Mul on eriline anne juttude ja lauludele.

Mina saatsin teile ühe kirja. Vististi ei saanud Teie seda kätte.

SEIKLUSI INDIASSE REISUL.

I. peatükk.

Reisuplaan.

Seisan laua ääres ja kujutlen oma reisuplaani. Minu ees laual seisab tindipott ja sullepää, ning paber. Raske on mul luua reisisihte ihaldatud maale. Olen selles ammugi veendunud, et mitte üksinda rännata, sest mu sõber Hans tuleb ka kaasa. Meel on mul hää, et saan rännata kaugele Indiasse. Ainuke mure on see, et ei ole niipalju „valuutat“. Kuid ega me sellepärast oma reisisihti katkestada. Seaiset elu mõeldes, toon omale väikese „poolkera“ ette ja vaatan kui kaugel on India. Nüüd näen, et India on meist palju kaugemal. Ta on Aasia ilma jaos.

Hakkan kaardi pääl kohti märkima, kust me läbi reisime. Oma onu juurest tahaksime ka läbi reisida. Minu onu elab Venemaal Moskva linnas. Seal peaksime meie Hansuga läbi reisima. Onu on kaunis rikas mees, ehk annab

meile raha reisimiseks. Peatuksime umbes seal ka nädali või paari. Siis alustaksime uut reisu India „kalliskivi ja kulla mägedele“. Sääli oleksime meie Hansuga nii rõõmsad, et naeraksime pirsarsilmil kulla otsas. Kui olime kogunud küllalt kulda ja kalliskive, siis tuleksime jälle tagasi kodumaale. Küll meid võetakse siis rõõmuhõisketega vastu. Siis oleksime omateada uhked, et meil niipalju rikkust on. Enam ei teeks me siis tööd, vaid ajaksime jalgu seinapääle püsti.

Hakkab juba õhtu liginema ja varsti peab sööma minema.

Homme tuleb Hans muidugi meile ja siis seame reisiplaani veel täpsemini. Hansul on ka vist hää meel, kui me hakkame minema. Nii umbes kahe nädala pärast hakkame reisima. Siis sõidame Hansuga India poole. Seda rõõmu ja kurvastust! Omi vanematest on küll hale lahku da, kuid ikka peame minema. Kaasa me võtame: püssi, raha, soola, tuletikud ja veel muud. Kuid meie ei tea, kui kerge on sinna pääseda. Võib olla, et sureme ennem ära, kui jõuame Indiasse. Minu arvates jõuame me ikka sinna.

Nüüd peab kindlasti sööma minema, sest tüdruk hüüdis juba, ning pärast söömist magama.

(Esimese peatüki lõpp.)

Armas Redis! Rahast räägime teinekord.

Koolid!

Algaval klassiekskursioonide hooajal külastage õppeesmärgiga

A.-s. „Eestisiidi“

ketramis- ja kudumisvabrikut

Tallinnas, Volta 3, tel. 438-31, 439-57.

1. Mõni sõna vabrikust üldse.

A/S. Eestisiidi vabrikus näeme siid- ja puuvillakangaste valmistamisprotsessi, alates toor- ehk pooltoorainest ja lõpetades valmissaadustega. Vabrikus töötab 4 osakonda: ketramis-, eelkudumis-, kudumis- ja viimistlemisosakond.

Töötamas näeme ligi 100 mitmesugust masinat. Need masinad valmistavad siid- ja puuvillakangaid väga mitmesuguseis erisortides ja -mustrites.

2. Töökäik.

Välismailt saabuv siidniit ja puuvill puhastatakse ja poolitakse. Sellejärel läheb materjal ketramis- ja kudumis-osakondadesse. Toorkangad lähevad viimistlemisele, kus saavad lõpuliku kuju ja värvingu, misjärel valmiskaup läheb müügile.

3. Ekskursiooni korraldamisest.

A/S. Eestisiidi vabriku juhatus nõustus võtma vastu klassiekskursioone, millest vajaline etteteatamine kas Töökooli, V. Rooskrantsi 3 (tel. 462-56) ehk vabriku peakontoris, Viru 14 (telefon 447-87). Provintsi koolid teatagu vastavast soovist Töökooli. Ka võib Töökoolist saada eksk. ettevalmistava teoreetilise kirjeldise, mis antud selleks A/S. Eestisiidilt.

Uudishimulike klubist küsiti, mis on knock-out.

„Ta löi oma vastase knock-outi? Mis see tähendab, kas meie ei võiks saada seletust selle kohta?“

Siin ta on. Te teate ju kõik, et täiskasvanud inimesel peaaegu igast küljest hästi on kaitstud kõva kolbaga. Tugeva hoobi tagajärjel aga, igakord ei tarvitsegi selle tagajärjeks olla luumurd — võib juhtuda peaaegu põrutus. Kergemal juhul on põrutuse tagajärjeks meelemerkuse kaotus lühikeseks ajaks, raskemal aga võib tagajärjeks olla surm.

Inglismaal ja eriti Ameerikas harrastatakse suurejooneliselt poksi, eriliste reeglite järele peetavat rusikavõitlust. Kas see on toores sport või mitte, selle kohta võib arvamine olla mitmesugune. Kindlasti on see spordiala suuteline inimeses arendama suurt füüsilist jõudu ja tublidust, kasvata des endakaitse võimeid, vastupidavust ja löögijõudu.

Sama kindel aga on ka, et teatud olukordadel võib see sport võtta vägagi toore kuju. Nii on lugu

enamasti suurte rahateenimise otstarbega korraldatud poksimatšidega, millistel elukutselised poksijad peavad näitama oma võimeid ja tuhandettesse ulatav vaatajate hulk omavahel sõlmib kihlvedusid ühe või teise poole võidule.

Võitjaks poksimatšidel loetakse seda, kes oma vastase lööb knock-outi (nok-auti), see tähendab annab temale nii tugeva hoobi, et ta kümne sekundi jooksul enam ei suuda jalule tõusta. On väljatöötatud erilised löögid, milliste abil saavutatakse sellist tagajärge.

Kõige kardetavam on löök lõuale või alumise lõualuu alla. Lõualuu kaudu andub löögi hoog edasi ajule. Tagajärjeks on aju põrutus ja löögi vastuvõtja langeb meelemerkusest maha.

Mõnikord möödub hulga rohkem aega kui kümme sekundit, enne kui löödu suudab toibuda saadud hoohest. On aga ka juhtunud, et tugeva peaaegu põrutuse tagajärjel üks võitlejapool võitlusväljalt on tulnud kanda ära laibana.

Sport.

Vestholmi gümnaasium — keskkoolide käsipallimeister!

Pinev käsipalliõhtu TKSÜ's.

Pühapäeval peeti s.-s. Kalevi liuväljal keskkoolide jääpalli esivõistluste finaali Vestholmi ja kommertsgümnaasivahel. Mäng kujunes kaunis pinevaks ja üllatavalt tuli tänava esmakordselt keskkoolide spordiajaloo meistriks Vestholmi g., kes esitasid suurt indu ja südudust, mis viis ka meeskonna võidule. Esimene poolaeg lõppes 1:0 ja seega loodeti veel ikka teisel poolajal kommertsgümni võitu. Kõikide lootused aga hävinesid, kui vestholmlased märgivad veel kaks väravat juure. Seega lõpeb võistlus 3:0. Vestholmi g-mil oli väga hea väravaaht Binger, kes ennastalgavalt likvideeris mitu kardetavat silmapilku. Edurivis olid head Paulson ja Möllerson. Kommertsgümnaasiumil hiilgas Silber.

Õhtul jätkusid käsipalliesivõistlused kaitseliidu võimlas, kus jällegi üllatas Vestholmi g., kes võitis meeste A kl. võrkpallis üle 12 aasta esimest korda reaalgmit. Mäng oli äge ja ilus. Silma paistis vestholmlaste hea platsimäng ja taiplikkus surumisel. Esimese game võidab Vestholmi g-m 16:14. Teisel game oodatakse realistide suurt vastu-panu, kuid sellele vaatamata võidavad vestholmlased teise game 15:12, terve mängu seega 2:0. Seega on mõlemal meeskonnal nüüd üks kaotus ja järgmine kohtamine otsustab meistrikoha.

Võitja koosseis: Allikas-Eilman, Silber-Pals, Kraus-Klaussion.

Meeste B kl. korvpallis tuli meistriks Gustav Adolphi g., kes võitis Kaarli g. 21:15. Poolaeg 11:7. Mäng oli jällegi tasavägine, kuid adolfused liikusid rohkem ja mängisid seega endid rohkelt vabaks. Uute meistrite nimestik: Res-sar, Vahter, Knuut (Klassen), Eskusson, Steinberg.

Viimase võistlusena peeti meeste korvpallivõistlust reaalgmi ja koondusmeeskonna vahel. Reaalgmis mängisid — Rosenberg, Vestel, Teekel, Kasak, Treuman. Koondises: Ivanov, Kraus, Pals, Haab, Andruson. Esimene poolaeg läks reaalgümni eduks 9:2, teisel poolajal hakkas koondis koguma ja saavutas viigi 24:24.

Paar võistlusõhtut veel ja siis on selgunud kõik meistrid. Tänavu on võistlused olnud eriti huvitavad ja pinevad ühesuguse mängutaseme tõttu.

Koolid!

Kes soovivad korraldada ekskursioone Tallinna suurematesse tehastesse ja vabrikutesse, teatege end „Töökooli“, Väike Rooskrantsi 3, telefon 462-56.

Kino „Modern“

S.-Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

Kultuurnädala lõpuks pühapäeval, 11. märtsil 1934. a., kella 12—2 päeval suurejooneline laste- ja kultuurfilmide etendus enneolemata suure, täiesti uue eeskavaga: 1) „Amatsoni jõge mööda Atlandist kuni Valkse ookeanini“, Grandioosne kultuurfilm 12 jaos. Prof. Mac Höverni ekspeditsioon muistsete inkade muinasjutulisel maal. 2) „Tänapäeva Siiam“. Populaarteaduslik film 6 jaos. Muinasjutulisena, nagu lood „1001 ööst“, näib meile elu Kauge-Ida väikeses kuningriigis. 3) „Norra — vikingite maa“. Muinasjutuliselt ilus film 8 jaos. Nähtavaks saab maa, kuhu meie läheme — ja õnnistavaks teadmiseks muutub iga pilt! Inimene tunneb enda väiksust selles vägevas looduses! 4) „Micky-hiireke džunglis“. Grotesk 2 jaos. 5) „Jälle Snookum!“ Pööraselt lõbus farss 6 jaos. Peaosas laste lemmik Snookum. 6) „Baltimore“. Kultuurfilm ja teised filmid.

Filmide kohta antakse seletusi mikrofonu kaudu. — Pääsmed 15—50 senti. Algus kell 12 päeval. Kassa avatud kella ½12 homm.

Õhtused etendused:

„Kord armastasin üht neidu Viinis“ — suurepärane helifilm Viini rõõmsast

VÄIKE ÜLESANNE, AGA TÄIS SUURT SALAKAVALUST.

Huvitav arvutrik.

Kui tahate oma sõpra üllatada, laske ta kirjutab paberile kolmekohalise arvu, milles erinevad numbrid. Pidagu ta see arv oma teada.

Nüüd laske ta see arv kirjutada veel kord, kuid ümberpöörduvalt. Siis lahutagu ta vähem arv suuremast.

Laske tal saadud arv veel kord kirjutada ümberpöörduvalt ja siis mõlemad, lahutamise saadud jääk kui ka ümberpöörduvalt kirjutatud arv liita. Ja nüüd ütlege temale, et ta on saanud

1.089.

Teil on õigus, sest ükskõik misugune ka ei oleks esialgne kolme-

elust. Filmis kuuleme hulk ilusaid meeleolukaid laule. Teiseks — maailma kuulsa Dajos Bela orkestri ettekandel 3 moodsamat heliteost.

Järgmine eeskava: „Väike mees, kes sa oled?“

kohaline arv, siinnimetatud tehete tulemus on igal juhul 1.089.

Võtame näitena 469.

$$964 - 469 = 495$$

$$495 - 406 = 89$$

1.089

Proovige ise mõne muu arvuga.

Ülesanne: Eesti kunstnikud.

	g			
	a			
	e			
	m			
	l			
	v			
	m			
	u			
	i			

Vasakult paremale — kõik Eesti maalikunstnikke. Nimed õieti leitud, annavad esimesed tähed ülalt alla ühe kuuri eesnime ja nime.

kole mõned küsimused manjema keeles, millele see meelsasti vastas. Katsus siis Hatako pulssi, mõötis temperatuuri ja vaatas haava puusal. Siis heitis ta rahuloleva pilgu sanitarile.

„Nüüd saab ta tervise korda kõige ennem koka abiga. Paar päeva võib ta veel puhata. Antagu temale hästi süüa, siis on kõik korras, vaadake teda! Näen esimest korda niisugust jõudu ja vastupidavust nii kõhnas kehas.“

Sanitar noogutas.

„Ja, panin seda tähele Himos üheskoos supeldes. Ta on tubli poiss ja meie omad teavad seda väga hästi. Nad isegi hindavad teda kas või veidi ülegi. Kui keegi neist läheb elevandivõi lõvijahile, võtab ta ilmingimata kaasa Hatako. Mina näiteks ei tihkaks teda kohata neljasilma all sünges metsas. Nüüd aga las ta jutustab, mis tal juhtus selle nadikaela Meliga...“

„Hatako, räägi, meile, mis sul juhtus seal üleval mägedes“, küsis arst.

Lühidalt jutustas Hatako oma seiklused: kuidas ta kogemata kuulis Meli sõnu, kuidas ta avastati ja kuidas ta tagaajajate käest põgenes. Jutustas, kuidas ta oma asjad kaotas ja lõpetas paludes endale anda uued.

Eurooplased vahetasid vaikides pilke ta juttu kuuldes.

Siis noogutas arst heakskiitvalt pead ja ütles prille puhastades sanitarile:

„Teate, see millega see noormees toime tuli, on midagi uskumatut. Varemgi olen ma tema juures hinnanud ja märganud erilist südikust ja vahvust. Siis, kui meie elevandid ära võtsime neilt metsküttidelt, tuli ta nii hulljulgelt

neli tundi, nagu jahilt tulnud koer“, vastas ta, kuni Hatako pikkade sõõmudega kustutas janu.

Tühja kruusi lauale pannes küsis Hatako:

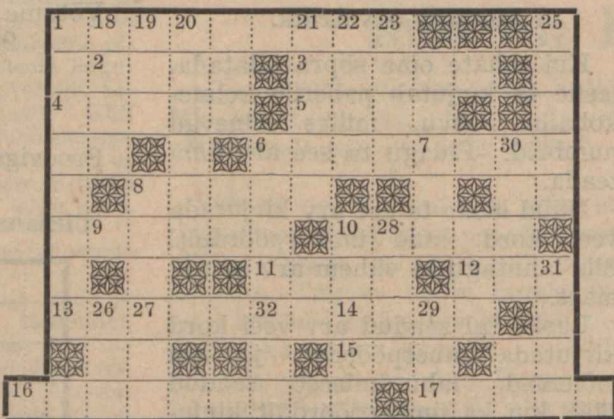
„Kakskümmend neli tundi? Aga vadžaggad? Olid nad siin?“

„Käisid, meie ajasime aga nad minema. Nad taganesid banaanimetsa ja uluvad seal nagu šaakalid tuld nähes, mille lähedale minna nad kardavad. Arvan aga, et asi pole veel lõppenud. Osa neist läks kindlasti Paresse, meie jahiliste kallale. Sa tead ju, et buana Lechner kahekümne kandjaga jahil on. Meli on alatu. Alul tõi ta meile elevandiluud, vahetades seda püsside ja padrunite vastu, kui ta aga buanaga kokku ei leppinud hinnas, varastas ta meilt ära kolm lehma. Meie seirasime vargaid ja lasksime kaks neist maha. Selle eest nad maksavad nüüd kätte. Esimesest su sõnast eile õhtul sai buana otsekohe aru, mis on teoksil ja võttis tarvitusele vastuabinõud. Meie peitsime end põõsastesse ja võtsime kogupauguga vastu lähenevad Meli väed. Muidugi pistsid nad jooksu. Täna tapsid need lurjused ära Moiši teel oleva valge naise, doktor Köhleri lese. Sa tead, see on sama kollaste juustega naine, kes nii ilusti naeris ja meid kostitas šokolaadiga — ta mees suri palavikku. Täna hommikul tõi teener meile ta väikese valge poja. Teener oli poisi päästnud teda peites sohu, kuni vadžaggad ära läksid.

„Ja kuidas käib sinu käsi? Need koerad kihutasid sinu poolsurnuks. Tähendab, oma puhkepäevad veetsid sa jälle sinna üles ronimisega? Eks ole? Oled sina aga ka rumal, Hatako! Siin on soe ja hea, külas saab paberossi, banaaniõlut

Ristsõna nr. 1.

Sõnade tähendused vasakult paremale: 1. Suurlinn Hispaanias; 2. Kolle, tulease (käändes); 3. Rinnakile; 4. Sadam Vahemere ääres; 5. Ettekuulutus; 6. Üks riigikoguliige; 7. Lõpupool 27. algavast sõnast; käsk kanale; 8. Söödav asi; 9. Kerjus (käändes); 10. Noor oinas; 11. Lilleline paik; 12. Löögiriist; 13. Ameerika kohanimetus (ka autofirma); 14. Maakond Eestis (tänav Tallinnas); 16. Sõnaraamatu autor (ees- ja perekonnanimi); 17. Mine-
raal.

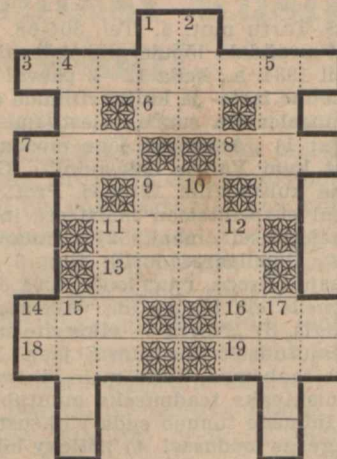
Püstread: 1. Renässansi aja kirjanik Itaalias; 18. Sepa tööva-
hend; 19. Punane inglise keeles; 20. Saar lõunas; 21. Vene nimi; 22. Näoosa;
23. Naise nimi; 25. Koht Lõuna-Aafri-
kast; 26. Haava jälg; 27. Esimene pool
nr. 7 rea sõnast (käsk kanale); 6. Virk;
10. Lill; 28. Rinnalaps; 29. Põlastav ni-
metus (käändes); 30. Linasaadus (kään-
des); 31. Sakslaste tung....; 32. Kassi
hääliitus.

Silpmõistatus.

Pange alljärgnevaist silpidest kokku
ühe H. Visnapuu luuletise esimene salm!

Te — len — tuu — jäl — led — re —
te — me — va — tuul — ri — tak —
tant — le — o — ü — te — tis — sib
— ve — lain — ga — ri — ma — les —
ba — re — al — te — la.

Väike ristsõna-mõistatus.

Sõnade tähendused: vasakult pa-
remale: 1. Mesopotaamia tarkusejumal;
3. Ühe Lõuna-Euroopa riigi pealinn;
6. Saksakeelne „ta“; 7. On vankril; 8.
Ilmakaar; 9. noot; 11. Väin; 13. aima-
mine; 14. langeb simadele; 16. Naise
nimi; 18. Noot; 19. Vesine maa.

Ülalalt alla: 1. Asi; 2. Pinnamõõt;
4. Egiptuse jumalatar; 5. Mehe nimi; 9.
Kuu; 10. on vihmane; 11. Tööriist
alalütlevas käändes; 12. Mitte naine; 15.
Ühe suure arteri alguse nimetus; 17.
Olend.

ja muud head, sina aga jooksed sinna üles, kus on röske, külm ja kole! Aga nüüd on vaja kut-
suda buana mganga¹. Heida pikali!”

Alati rõõmus ja jutukas Farsi pani Hatako
lauale veel veeklaasi, naeratas temale kuusirpi
meenutava suure laia suuga ja kažus.

Hatako istus mõttes voodi serval. Temale
mõjus raskelt teade valge naise surmast.

Ta mäletas hästi seda naist. Kord ilusal päi-
keselisel päeval tuli naine sama päikeselise nae-
ratusega huultel ta lähedale ja pörkas kohku-
nult tagasi. Teda kohutas neegri must nägu ja
pantri vaade, kuid ta sai enda üle ruttu võimu,
naeratas uuesti ja tuli lähemale.

Veel paar korda nägi Hatako teda, alati vas-
tas ta lahkelt neegri tervitusele ja tol õhtul,
kui nad buana Lechneriga jahilt tulles külas-
tasid teda ta istanduses, päris naine Hatakolt
ta päritolu. Teda huvitas, miks Hatako armas-
tab tungida üles mägedesse, millest temale oli
jutustanud buana. Hatako mängis tema lapsega,
kes alul võorastas, kuid siis sõbralikult oma
pehmete väikeste kätega, mis meenutasid kassi
käppe, patsutas ta nägu ja püüdis puutada ta
läikivaid teravaid hambaid. Valgele naisele tegi
see nalja ja ta naeris. Nüüd on ta surnud ja
Hatako ei näe enam kunagi ta naeratust, mis oli
kaunis nagu päike.

Nende mõtete juures tõusis viha Hatako sü-
damesse, ta hambad ragisesid ja huultelt kost-
sid katkendlikult sõnad:

„Koer Meli! Sinu käsilaste odad läbistasid

¹ Mganga — arst.

südame, mis oli nii lahke minule. Selle eest
tõmban su enda südame sul rinnust! Teen seda!
Pean kättemaksma sinule samuti, nagu maksin
kätte valgetele, kes tapsid mu sõbrad!”

Ta hää! äratas haige naabri. See, poolunes,
tõstis oma haavatud pea ja hüüdis:

„Ema, ema, ma suren!”

Ta palavikus vaade langes Hatakole.

„Kes sa oled?” karjus ta.

Hatako aga ei kuulnud küsimust. Ta seisis
liikumatus ja ta vihkamisest leekiv silm vaa-
tas tühjusse.

Väljas kostsid paugud ja vastuseks neile
vali kisa, mis tungis isegi läbi haigla paksu sei-
na. Signaali rakett lendas üles ja valgustas
tuba. Veel kostis pauke, siis jäi kõik pimedaks
ja algas vaikus.

Hatako istus kuulatades, ta sõõrmed värise-
sid vihast. Ta hõõrus käsi ja jalgu, et nad tagasi
saaks oma paenduvuse ja jõu.

Kojas kostsid sammud. Farsi avas ukse ja
tuppa tuli arst sanitari saatel. Farsi saatis neid
latern käes.

Hatako hüppas jalule. Ta nõtkes, paljas keha
eraldus toa valge seinaga tagapõhjalt pronks-
kujuna.

„Buana“, ütles ta, „ma tuln tagasi puhku-
selt.“

Arst noogutas.

„Heida nüüd pikali ja ära liiguta. Ma vaa-
tan su üle.“

Arst, vanem, vaevatud näoga mees, vaatas
Hatako otsa oma väsinud silmadega, mis olid
vajunud sügavalt koobastesse. Ta esitas Hata-

Võtmemõistatus.

Sport, kirjandus, muusika, teater ja ajalugu.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
7																									33
6																									34
5																									35
4																									36
3																									37
2																									38
1																									39

Võti:

- I. 79, 53, 140, 14, 3, 82, 132, 73, 2, 130, 47, 54 — 9, 59, 46, 135, 73.
- II. 109, 119, 77, 133, 68, 17, 128, 64, 96, 56, 136, 66 — 73, 65, 65, 95, 22, 21, [82, 84, 86, 21.
- III. 63, 40, 101, 102, 102, 107 — 150, 3, 86, 39, 3, 42 — 138, 62, 33, 89.
- IV. 131, 99, 74, 126, 90, 112, 116, 45, 21, 125, 13, 141, 142 — 20, 11, 32, 55, [11, 48, 132, 11, 72.
- V. 40, 16, 75, 28, 95, 57, 98, 25, 70, 100, 137 — 35, 45, 111, 23, 143, 118, 1, [95, 19.
- VI. 107, 95, 24, 49, 60, 92, 76, 71, 11, 10, 133, 19, 150 — 40, 18, 52, 130, 143, [11, 133, 50, 100, 11.
- VII. 55, 3, 150, 3, 67, 87, 88, 82, 83, 55, 3, 24, 86, 103, 3 — 27, 22, 11, 11, [51, 97, 148, 62, 104, 106.
- VIII. 31, 30, 120, 134, 44, 86, 12, 94, 29, 15 — 5, 123, 97, 64, 105, 78, 124, [85, 37, 81, 114, 147, 110, 36, 20.
- IX. 35, 38, 32, 86, 135, 34, 20, 135, 95, 21, 20, 128, 106, 135, 61 — 96, 4, [43, 58, 6, 91, 8, 122, 129, 139, 22, 127, 7, 115, 108, 96.
- X. 26, 150, 23, 133, 95, 23, 23, 93, 27, 95, 86 — 21, 113, 62, 40, 117, 83, 24, [80, 62, 95, 69, 132, 11, 133, 130.

- I. Joh. Aho teos. — X üldlaulupeo juhte.
- II. Eesti helilooja. — A. Adsoni teos.
- III. Kuju kreeka mütoloogiast. — „1001 öö“ muinasjutu linn. — Kreeklaste pea jumal.
- IV. Eesti ärkamisaegne luuletaja. — „Estoonia“ andekas operetijõud.
- V. A. Läte loodud viis A. Reinvaldi laulule. — Eesti kirjanik.
- VI. Eesti suursportlane. — Poola spordikuulsus.
- VII. R. Roht'i teos. — Naisvalitseja ajaloost.
- VIII. Eesti kontrabassist. — Eesti sportlanna.
- IX. Raamat „Kuldraamatute“ sarjast. — Tamäsi teos.
- X. Eesti lootustandev ujumistäht. — „Estoonia“ näitleja.

Väikesi mõistatusi.

Kuidas on see võimalik?

Taluperemees ajas lehmad lauta ja lukustas ukse. Lauda seinas polnud muud avaust, kui väike õhugaugu. Õhtul nägi aga peremees, et lehmad olid orases ja „einestasid“ rahulikult. Kuidas oli see võimalik?

Kokkuhoidlik suitsetaja.

Kokkuhoidlik suitsetaja ei viska ära oma suitsuotsi, sest ta on tähele pannud, et kolmest suitsuotsast ta saab kokku juba ühe terve paberossi. Nii. Nüüd aga arvestage: kui kokku-

hoidlikul suitsetajal on korjatud üheksa otsa, mitu paberossi ta neist saab?

Mõtlege hästi järele: kui kolmest suitsuotsast kokku saab ühe paberossi, mitu saab siis üheksast suitsuotsast?

3? Sellepärast, et $9 : 3 = 3$?
Kas on nii? Või ei ole siiski nii?
Ootame vastuseid.

Mõistatus 1.

K-ga kaks meid on, kui käid.
V-ga minnu surra võid.
L-ga piiblis tuntud ma.
H-ga keegi minuta.

Mõistatus 2.

Meid on seitse vaprat venda, Seitse ühe ema poega: Kõik on ühenäolised, ühesarnased saledad. Kuus meist valjud valitsema, Riiki hoolsalt ohjas hoidma. Üks aga on nii ülihelde, Et ei noomi ühtki tööle.

Naljaküsimusi.

1. Mitu tähte on taevas?
2. Mis on põrgu keskpaigas?
3. Mitu hernest läheb toopi?

Mõistatus 3.

Kes on see mehine mees?

Ma olen üks mehine mees. Mind pole maal, ei linnas ega maailmas. Kuningatega, keisritega olen ma koos, jumalast midagi ma ei tea. Kirikus olen ees ja taga, igal kõrtsil ukse ees. Kes ma olen?

Ristarvused.

$$\begin{array}{r} \square : \quad 5 + \quad \square \times 2 = \square 6 \\ 6 + \quad \square \times 2 - 3 = \square \square \\ \square \times 3 + \quad \square \times 2 = \square 6 \\ \square - 2 + \square - 2 = \square 9 \\ \hline \square 6 + \square + \square 6 + 9 = \square 2 \end{array}$$

Maadeteadusliku ülesande nr. 1 lahendus.

Õpilasleht nr. 18.
Saarestiku nimi on: Suured Sunda saared.

- Sahalin.
- Urga.
- Uus Siber.
- Rhodos.
- Erserum.
- Damaskus.
- Sumatra.
- Urmia
- Nepal
- Dšaipur.
- Afganistan.
- Samarkand.
- Aaral.
- Amu Darja.
- Riukiu.
- Euftrat.
- Diu.

„Õpilaslehes“ nr. 17 ilmunud numbri mõistatuse lahendus.

1. Nansen.
2. India.
3. Kolombia.
4. Oru.
5. Laidoner.
6. Argentiina.
7. Istambul.
8. Konopinski.
9. Ühendriigid.
10. Tammann.
11. Iidlane.
12. Sabolotnoi.

Ülalt alla lugedes saame esitähedest Nikolai Kütise nime.

Tegev- ja vastutav toimetaja

Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“, Tallinn.

Kinoteater „Modern“

Suur Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

Pühapäeval 11. märtsil 1934

Algusega kella 12 e. l.

suurejooneline

laste- ja kultuuretendus

Pääsmete hinnad 15—50 sendini.

Filmide kohta antakse seletusi
mikrofoni kaudu.

TÖÖLISTEATER

V. Tartu mnt. 25

Etenduste kava

8.—13. märtsini 1934. a.

Neljapäeval, 8. III. „Mäeküla piima-
mees“ kolmat korda.

Laupäeval, 10. III. „Parvepoisid“
14. korda.

Pühapäeval, 11. III. Tantsendus.
Esinevad Lilian Loring ja Herman
Oginsky. Algus kell 3 p. l.

Pühapäeval, 11. III. „Mäeküla piima-
mees“ 4. korda.

Teisipäeval, 13. III. „Vaese mehe
ututall“ 77. korda.

Pääsmed 4 25 senti.

„Õpilaslehe“ sõbrad ja kogu
õppiv noorsugu!

Pimedate „Töökool“

Tartus, Narva tän. 85

Tel. 9-24

Soovitab oma töökojas valmista-
tud harje, pürste, kookus-
jalamate, korve jne.

Tarvitage ainult pimedate tšid, siis
aitate täita osa kohustusi nende
vastu!

Õpetajad ja õpilased!

Nõudke kauplustest
ja koolikooperatiividest

A S. „Odor’i“

tinte, joonistustusche,
kleepimisliime „Odorol“
ja „Collapin“

Samuti parimat
koolikriiti, valget ja
värvilist

Foto-ateljee

Kuninga tänav 1

ÕPILASTELE

üksikpildid ja kooli-
grupid väga mõõdu-
kate hindadega

NOOR

„ÕPILASLEHE“

LUGEJA!

Vaata järele, kas sinu sõb-
ral on „Õpilasleht“ juba
tellitud! Kui mitte, siis
hoolitse selle eest, et telli-
mine täna veel ära saade-
taks!

Tuntud Inglise sulg

„Iridinoid“

kirjutab vähemalt

6 korda
kauem

Kõva d
777 E. F. —
raamatupidajatele

Keskm. }
888 E. F. } Kooli-
Pehmed F.444 } õpilastele

Igal sulel märk „IRIDINOID“

Hoiduge järeloomustest!

Rätsepa- tööstus

A. PIHU Tartus

Uueturu tän. 9, telefon 6-59

Valmistab igasuguseid rõivastustšid

Kohale jõudnud rikkalik valik uutest mustritest.
Laos suurepärase valik oma riidetest. Tšid tuntud headuses.
Mõõdukad hinnad.

„Õpilaslehes“ nr. 24 väljakuulutatud

ÜLESANNETE LAHENDUSE VÕISTLUSE KUPONG

Saatja (nimi)

Aadress

Kool ja klass